

งานต้อนรับนิสิตใหม่ครั้งแรก ในประวัติศาสตร์สยามประเทศ

ต้นฉบับโดย ศาสตราจารย์นายแพทย์ อวย เกตุสิงห์^๑

ตีพิมพ์ครั้งแรกใน สารศิริราช ปีที่ ๓ ฉบับวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๔

เรียบเรียงเชิงอรรถโดย อติศร รัตนโยธา^๒

ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระหว่างคณะแพทยศาสตร์กับคณะวิทยาศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย^๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้มีเหตุการณ์ที่ไม่งามเกิดขึ้น คือ แบ็คฟีเท้าเหยียบของคณะแพทย์^๔ ได้ถูกผู้เล่นในทีมตรงข้ามวิ่งเข้าต่อยเอาอย่างตื้อๆ เป็นการกระทำซึ่งทางสโมสรสาขาศิริราชสืบทราบว่าได้มีการตระเตรียมวางแผนการไว้ก่อนแล้ว จึงได้ส่งหลักฐานฟ้องร้องไปทางสโมสรกลาง^๕ เรียกร้องอย่างแข็งขันให้จัดการลงโทษแก่ผู้กระทำผิดนั้น ได้มีการพิจารณาและไต่สวนกันหลายครั้ง นับเป็นเหตุการณ์ใหญ่ประจำปี แต่ในที่สุดบรยเวช^๕ ก็ได้เอากลุ่มอ่วยให้เลิกแล้วกันไป นิสิตแพทย์ส่วนมากไม่พอใจในการตัดสินนั้น เพราะรู้สึกตัวถูกเหยียดหยาม และข้อที่ทำให้เดือดแค้นยิ่งขึ้นกว่าธรรมดาอีก ผู้ที่ลงมือต่อยนั้นเป็นนิสิตเตรียมแพทย์^๖ ซึ่งในปีต่อไปก็จะต้องข้ามฟากมาเรียนที่ศิริราชนี้เอง ได้มีเสียงหมยมนั้นจะแก้มือด้วยประการต่างๆ ซึ่งไม่ต้องสงสัยว่าจะต้องรู้ไปถึงหูพวกที่เป็นต้นเหตุนั้น แต่ครั้งใกล้เวลาที่พวกใหม่จะต้องมาเรียนที่ศิริราช คณะกรรมการสโมสรสาขาศิริราชก็ได้คิดเห็นกันว่า หากจะแก้แค้นดังที่คิดๆ กันไว้นั้นจะได้ผลร้ายมากกว่าดี เพราะจะทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่คณะ เป็นการทำลายความสามัคคี ซึ่งเป็นสิ่งที่พวกแพทย์เทอดทูนยิ่งกว่าใดๆ^๗ ดังนั้นชาวศิริราชจึงได้ตกลงเลือกทางกุศล เอาความดีเข้าหักความไม่ดี และปลุกษากันตกลงที่จะทำความประหลาดใจอย่างยิ่งยวดให้แก่พวกใหม่ซึ่งกำลังกระสับกระส่ายด้วยความร้อนตัว คือ แทนที่จะเกณฑ์ให้ลงกราบขอขมาเรื่อยเข้ามาตั้งแต่ทำโป๊ะแล้วจับตัวโยนลงน้ำ^๘ กลับจะจัดการเลี้ยงต้อนรับเป็นการแสดงการให้อภัยและเชื่อมความสามัคคีไปด้วยพร้อมกัน นั่นคือต้นเหตุดั้งเดิมของงานต้อนรับนิสิตใหม่ ซึ่งเท่าที่ทราบดูเหมือนจะเป็นครั้งแรกในประเทศไทย^๙

ไม่ต้องสงสัยว่า การปฏิบัติเช่นนี้ได้ผลดีอย่างไรยวด และดีกว่าการแก้แค้นซึ่งได้คิดกันไว้แต่เดิมอย่างเปรียบเทียบกันไม่ได้ การต้อนรับนั้นไม่เพียงแต่ป้องกันความริ้วฉานในหมู่ชาวศิริราชเท่านั้น แต่ได้ทำให้พวกใหม่ซึ่งกระด้างกระเดื่องอยู่แต่เดิมนั้น ต้องยอมรับนับถือในความเป็นผู้ใหญ่ สามารถระงับโกรธและให้อภัยแก่ความผิดอย่างเด็กๆ ที่ไร้สติเสียได้

เป็นความปลาบปลื้มใจของผู้จัดงานครั้งนั้นที่ได้เห็นพิธียกโทษกลายเป็นประเพณีประจำคณะแพทยศาสตร์ และได้ขยายวงกว้างออกไปยังหมู่อื่นๆ อีกด้วย เป็นประเพณีซึ่งควรจะรักษาไว้ โดยหลักการที่ช่วยส่งเสริมความสามัคคีและความสนิทสนมในระหว่างนิสิตใหม่กับนิสิตเดิม^{๑๐}

อย่างไรก็ดี ความเจริญมีมากขึ้นตามจำนวนปีที่ผ่านไป การต้อนรับนิสิตใหม่ได้แปรรูปตามไปด้วย ในที่อื่นงานนี้ได้กลายเป็นโอกาสสำหรับโอ้อ่าและประกวดประชันกันต่างๆ ซึ่งไม่ใช่เรื่องของเรา แต่สำหรับศิริราชงานนี้ได้เปลี่ยนรูปไปมากๆ ทั้งๆ ที่อยู่ไนชั้นสงบเสงี่ยมมากกว่าที่อื่น ในฐานะที่ชาวศิริราชรักษาประเพณีของหมู่คณะ จึงเห็นสมควรที่จะเล่าพิธีต้อนรับครั้ง “แบบฉบับ” อย่างสั้นๆ

สถานที่ต้องรับที่กำหนดไว้คือหอพักนิสิตแพทย์^{๑๑} ที่เพิ่งเปิดใช้ได้ปีเศษๆ และมีห้องกลางกว้างขวางพอสำหรับนิสิตแพทย์ทั้งคณะในสมัยนั้น ซึ่งรวมกันแล้วประมาณเก้าสิบคนเท่านั้น ทางศิริราชได้ส่งผู้แทนไปติดต่อนัดแนะพวกใหม่ให้มาพร้อมกันที่ท่าพระจันทร์^{๑๒} (ท่าตรงถนนพระจันทร์) ในวันก่อนเปิดภาคเรียน (เท่าที่จำได้ ถ้าไม่ไหววันนี้ก็เป็นวันแรกของภาคต้น) เวลาประมาณ ๑๗ น. เมื่อถึงกำหนด ผู้แทนของศิริราชก็ลงเรือจ้างสองหรือสามลำ (สมัยนั้นยังไม่มีเรือยนต์ข้ามฟาก) ถือธง

เขี้ยวมีภาพคอบเพลิงข้ามปากไปรับ ผู้แทนของชาวศิริราชทุกคนแต่งขาว^{๑๓} ใส่หมวกเก็บเขี้ยวสลัชมพู่ (เหลือมาจากงานแข่งขันกีฬา) ผู้หญิงนุ่งผ้าเขียว สวมเสื้อขาว ใส่หมวกหนีบสีเขี้ยวสลัชมพู่เหมือนกัน ผู้มาใหม่แต่งตัวทำนองเดียวกันแต่ไม่มีหมวก ส่วนใหญ่ของพวกศิริราชคอยอยู่ที่ท่าโเบ้ พอพวกใหม่มาถึงพวกเก่าก็ช่วยจับเรือบ้าง ดึงมือขึ้นจากเรือบ้าง^{๑๔} ทำตัวเป็นพี่ชาย พี่สาวเต็มที่ ทุกคนยินดีปรีดา หน้าแดงด้วยความปลาบปลื้ม พวกใหม่ก็ปลาบปลื้มที่ได้รับอภัย มีหน้ายังได้รับความเอื้ออารีอย่างไม่ได้นึกฝัน พวกเก่าก็ปลาบปลื้มในความรู้สึกว่าตนได้ประกอบกรรมดีตอบแทนกรรมไม่ดี และพวกพุ่มที่จะดูหน้าพวกใหม่ได้เต็มตาอย่างพึมพำมองดูน้อง เมื่อขึ้นพร้อมกันแล้วก็เข้าแถว พวกเก่าพวกใหม่เดินเคียงคู่กัน ร้องเพลงกีฬา^{๑๕} เดินตามทางขรุขระคดเคี้ยว ผ่านห้องโถงโถงโสภาหน้าโรงพยาบาลไปยังหอพัก ที่นั้นมีคุณหมอแดง กาญจนารัตน์^{๑๖} เป็นผู้อำนวยการ แพทย์ประจำบ้าน อาจารย์หลายท่าน และกรรมการสโมสรสาขาศิริราชคอยต้อนรับอยู่หน้าบรรได พอโผล่เข้าประตูหอ เสียงร้องเพลงก็ยิ่งดังขึ้นหลายเท่า ห้องกลางที่ใช้ประชุมนั้นเต็มแล้วก็กระจายกันออกมาที่เฉลียงและที่ห้องโถงหน้าบรรได พิธีต้อนรับเริ่มด้วยอนุสาสน์ให้อวาท ครั้นแล้วนายกสโมสรก็ได้พูดชี้แจงเหตุผลของการจัดต้อนรับให้พวกมาใหม่ได้ทราบ และในที่สุดเลขานุการสโมสรสาขาศิริราชซึ่งเป็นหนายว่าต่างคณะ ในระหว่างการฟ้องร้องกัน ก็ได้กล่าวคำให้อภัยโหลิกแก่ผู้ที่ได้พลาดพลั้งไปด้วยความไร้สตินั้น ต่อจากนั้นมีการแจกหมวก แนะนำตัวและวิสาสะกันอย่างใกล้ชิด ตัวการต้นเหตุวิวาทดูเหมือนจะเป็นคนสำคัญในวันนั้นเพราะมีคนเอาใจใส่มาก โดยที่ใครๆ ก็อยากจะได้แสดงออกว่าได้ให้อภัยแล้ว

ส่วนสำคัญในงานนั้นคือการเลี้ยงอาหาร ทางสโมสรฯ ได้ขอความช่วยเหลือโรงครัวให้จัดอาหาร “ข้าวหม้อแกงหม้อ” ให้ โดยเรียกรายเงินจากสมาชิกคนละห้าสิบสตางค์ นับว่าเป็นการเลี้ยงใหญ่มาก ทางโรงครัวยังได้เอื้อเฟื้อทำยาอะไรอย่างหนึ่งแถมให้อีกด้วย เครื่องดื่มสำหรับทั่วไปคือ น้ำประปา สมัยนั้นนิสิตแพทย์ดื่มเหล้าจะเพาะผู้ที่นำหน้าทางสังคมเท่านั้น ซึ่งนับตัวได้ เครื่องดื่มเข้าแอลกอฮอล์มีเฉพาะสำหรับหมอ ความสนุกสนานคือการซักถามและยั่วเย้ากันบ้าง คุยกันอย่างถูกอกถูกใจบ้าง ไม่มีการแสดง ไม่มีการบังคับดื่มเหล้า พอกินข้าวเสร็จคุยกันสักพักหนึ่งแล้วก็แยกกันกลับ เป็นอันเสร็จพิธี “ต้อนรับนิสิตใหม่” ครั้งดั้งเดิม

ด้วยความพอใจในผลงาน ในปีต่อมาก็ได้มีการจัดขึ้นอีก คราวนี้ขยายวงออกมาที่สนามเล็กหน้าหอด้านหน้า (สนามใหญ่ยังไม่มี) มีการเลี้ยงโต๊ะ และให้ลูกชั้นยืนแนะนำตัวเองด้วย ต่อมางานก็ได้ขยายขึ้นทุกที่ๆ จนกลายเป็นงานใหญ่ออกไปจนถึงเชิญนักเรียนเก่าทุกๆ สมัยรวมทั้งรัฐมนตรีต่างๆ^{๑๗} นับว่างานได้แปรรูปจากงานภายในซึ่งจัดขึ้นสำหรับตนเอง สนุกกันในระหว่างพี่น้องที่เข้ามาอยู่ร่วมบ้านกัน เป็นงานสำหรับใครๆ ทั่วไปหมด แปรจากงานที่ประกอบขึ้นด้วยความสมัครและน้ำใสใจจริง ครีธา เป็นงานกะเกณฑ์ เป็นงานแสดงโอ้อวด แปรจาก “ข้าวหม้อแกงหม้อ” เป็นอาหารจีนหรือบุฟเฟต์ พิธีแนะนำตัวก็กลายเป็นพิธีดื่มเหล้าหรือแม้กรอกเหล้า คำใช้จ่ายก็เพิ่มจากคนละห้าสิบสตางค์เป็นสิบๆ บาท งานซึ่งควรจะเป็นพิธีดูดีมีใจก็แปรเป็นงานซึ่งหลายคนส่ายหน้าไม่เห็นด้วย เพราะความไม่เหมาะสมต่างๆ

การเสนอเรื่องนี้มุ่งหมายที่จะให้รุ่นน้องๆ ได้ทราบประวัติว่า งานต้อนรับนิสิตใหม่ของศิริราชนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร เดิมเขาทำกันอย่างไร มีจุดมุ่งหมายประการใด การขยายและส่งเสริมโดยไม่ได้ยึดจุดสำคัญอาจทำให้ไขว้เขวและความเสื่อมนิยมเกิดขึ้น ในตอนหลังๆ นี้มีการบ่นกันว่า ผู้ใหญ่ๆ ไม่ค่อยร่วมงานรับนิสิตใหม่ บางทีความไม่เหมาะสมบางอย่างอาจขัดขวางไว้ก็ได้ สมัยนี้เงินเฟ้อ แต่นิสิตแพทย์ไม่มีรายได้เป็นของตนเองไม่น่าจะเฟ้อตามไปด้วย น่าจะประหยัดยิ่งขึ้น เพื่อช่วยพ่อแม่ช่วยบ้านเมือง นักเรียนแพทย์ที่ศิริราชมีเกือบหกร้อยคน ถ้าจะเรียกรายคนละยี่สิบถึงสี่สิบบาท ได้เงินรวมตั้งหลายหมื่นบาท จะฉลองเสียหมดภายในวันเดียวก็น่าเสียดายมาก อาจมีคนอยากช่วยเงิน แต่น่าจะช่วยในงานอื่นที่ถาวรมากกว่างานสองสามชั่วโมงนี้ นักเรียนแพทย์ที่ยากจนมีหลายคน ถ้าเอาเงินตั้งหมื่นๆ นี้ไปแจกหรือตั้งเป็นทุนอุดหนุน แทนที่จะเปลี่ยนเป็นเหล่า

หรือข่าวหมดในประเดี๋ยวเดียว บางทีจะมีส่วนช่วยให้คนเห็นดีเห็นชอบกับงานนี้มากขึ้น และคงจะได้ “ผลทางใจ” สำหรับผู้มาร่วมงานมากกว่าความสนุกสนานทางกายชั่วคราว

ในที่สุดหวังว่าคงไม่มีผู้ใดเข้าใจผิดว่าบทความเรื่องนี้เป็นเรื่องค่าน ไม่อยากให้มีการจัดงานต้อนรับนิสิตใหม่ บทความนี้สนับสนุนการมีงาน แต่อยากเห็นงานซึ่งจัดขึ้นอย่างสมเหตุสมผล ถูกกาลเทศะ อยู่ในขอบเขตแห่งความพอสมควร ซึ่งเหมาะสมสำหรับงานของนิสิตผู้ศึกษาในวิชาของเหตุผล และอาจเรียกร้องความนิยมได้จากรอบด้าน ไหนๆ นิสิตแพทย์ก็ถือรักษาประเพณีนี้คงมานานแล้ว ควรจะรักษาให้ที่อยู่หรือดีขึ้น ไม่ควรรักษาให้เสื่อมลง

เลขาฯ สโมสรศิริราช ๒๔๗๕

หมายเหตุ : บทความนี้คงอักขระตามต้นฉบับเดิม

เชิงอรรถ

- ๑ ศาสตราจารย์นายแพทย์ อวย เกตุสิงห์ แพทย์ปริญญาบัตร รุ่นที่ ๔ เป็นอาจารย์แผนกสรีรวิทยา ต่อมาเป็นหัวหน้าแผนกสรีรวิทยาซึ่งในสมัยนั้นสอนควบทั้งวิชาสรีรวิทยา ชีวเคมีและเภสัชวิทยา เมื่อแยกแผนกทั้งสามออกเป็นเอกเทศ ท่านได้รับตำแหน่งหัวหน้าแผนกเภสัชวิทยาคนแรก และเป็นคณบดีคนแรกของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ นอกจากนี้ ท่านยังเป็นรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ตลอดจนได้ดำรงตำแหน่งสำคัญอีกหลายตำแหน่ง
- ๒ อติศร รัตนโยธา นักศึกษาแพทย์ศิริราช รุ่น ๑๑๕ กรรมการฝ่ายศิลปวัฒนธรรม สโมสรนักศึกษาแพทย์ศิริราช ปีการศึกษา ๒๕๕๑
- ๓ คณะแพทยศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในที่นี้ คือ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในปัจจุบัน ซึ่งในอดีตได้รับการผนวกเข้าเป็นหนึ่งในสี่คณะแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงใช้คำสรรพนามเรียกแทนคำว่า “นิสิต” หรือ “นิสิต” ก่อนจะย้ายมาสังกัดมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยมหิดลตามลำดับ ส่วนคณะแพทยศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปัจจุบัน โอนย้ายมาจากคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งก่อตั้งขึ้นในสังกัดมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
- ๔ นายกสโมสรสาขาศิริราชในขณะนั้น คือ นายสรรค์ ศรีเพ็ญ (ศาสตราจารย์นายแพทย์ สรรค์ ศรีเพ็ญ) ได้มอบหมายให้เลขานุการสโมสร คือ นายอวย เกตุสิงห์ (ศาสตราจารย์นายแพทย์ อวย เกตุสิงห์) เขียนคำฟ้องยื่นต่อคณะกรรมการสโมสรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๕ บรรยายเวกษ์ (บัน-ยะ-เวก) หมายถึง ผู้ดูแลทั่วไป เป็นตำแหน่งหนึ่งในมหาวิทยาลัย บรรยายเวกษ์ของจุฬาลงกรณ์ในขณะนั้น คือ หม่อมเจ้าวรรณไวยโยการ วรวรรณ (พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์)
- ๖ ก่อนที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลจะโอนย้ายมาสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล นิสิตแพทย์ศิริราชจะต้องเรียนชั้นเตรียมแพทยศาสตร์ที่คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเวลา ๒ ปี แล้วจึงข้ามฟากมาเรียนที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อมีการสถาปนามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยมหิดลในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ จึงได้ยกเลิกการรับนิสิตเตรียมแพทยศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนั้น นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ นิสิตแพทย์ศิริราชจึงมีแต่ผู้ที่เรียนเตรียมแพทย์จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเท่านั้น นับเป็นการสิ้นสุดความสัมพันธ์อันยาวนานระหว่างคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๐ จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๒ รวมระยะเวลา ๕๒ ปี
- ๗ ความคิดนี้เสนอโดยเลขานุการสโมสรสาขาศิริราชในขณะนั้น
- ๘ การลงโทษด้วยการจับโยนน้ำ ถือเป็นบทลงโทษที่รุนแรงตามประเพณีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้สำหรับลงโทษผู้กระทำความผิดร้ายแรงถึงขั้นนำชื่อเสียงมาสู่คณะและมหาวิทยาลัย แบ่งเป็น ๒ ระดับตามความผิดที่กระทำ การลงโทษด้วยวิธีการโยนน้ำนี้ไม่ใช่จะกระทำกันโดยอิสระภายในหมู่คณะ แต่เป็นการลงโทษที่ต้องมีประกาศจากทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปัจจุบันไม่พบเห็นการลงโทษเช่นนี้แล้ว หลังจากเกิดกรณีโยนบกของนายจิตร ภูมิศักดิ์ นิสิตคณะอักษรศาสตร์ โดยนายสีหเดช บุญนาค, นายศักดิ์ สุทธิพิศาล และนายชวลิต พรหมมานพ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖ (เหตุการณ์ครั้งนี้ ศาสตราจารย์นายแพทย์สรโรจ แสงวิเชียร กล่าวว่าเป็นเพียงการจับโยนลงจากเวทีโดยพลการเท่านั้น ไม่ได้ถือว่าเป็นการโยนบกอย่างที่เข้าใจ) ซึ่งภายหลัง ผู้กระทำความผิดทั้ง ๓ คนได้ถูกตัดสินโทษโยนน้ำ โดยจับโยนที่สระน้ำหน้าหอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยท่ามกลางสายตาของนิสิตจุฬาฯ ทั้งมหาวิทยาลัย

- ๙ ประเพณีต้อนรับนิสิตใหม่ครั้งแรกนี้ จัดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๕
- ๑๐ เท่าที่อ้างถึงในปัจจุบันว่า ประเพณีต้อนรับนิสิตใหม่จัดขึ้นครั้งแรกที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ควรจะกล่าวเสริมด้วยว่าเริ่มต้นที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ก่อนจะเริ่มมีขึ้นในคณะอื่นขยายออกไป เพราะในขณะนั้นคณะแพทยศาสตร์ฯ ยังสังกัดอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๑๑ หอพักนิสิตแพทย์ (หอชาย ๑) สร้างขึ้นบนพื้นที่พระราชทานจากสมเด็จพระราชปิตุจฉา เจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร เปิดใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๑ และรื้อไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เพื่อสร้างหอมหิตลาคาร สมเด็จพระราชปิตุจฉาขึ้นแทน
- ๑๒ เมื่อมีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ และย้ายการเรียนการสอนจากตึกโรงเรียนกฎหมาย บนถนนราชดำเนิน ซึ่งสะพานผ่านพิภพลีลาไปยังบริเวณวังหน้า ทำพระจันทร์ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๙ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นที่บริเวณท่าพระจันทร์เป็นอันมาก มีครอบครัวย้ายเข้าจับจองพื้นที่ก่อสร้างบ้านเรือนกันอย่างคับคั่ง จนกลายเป็นแหล่งชุมชนที่สำคัญแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ ในอีกหลายปีถัดมา จึงไม่สามารถนำนิสิตเตรียมแพทย์ที่ทำพระจันทร์ได้ดังเดิม ปัจจุบัน จึงได้ย้ายสถานที่นั้นรวมพลจากท่าพระจันทร์มายังท่ามหาราชแทน
- ๑๓ เครื่องแบบพิธีการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๑๔ ปัจจุบัน ผู้ตั้งมือนักศึกษาแพทย์ที่ข้ามฟากมาใหม่ คือ คณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
- ๑๕ ประเพณีเชียร์กีฬาเกิดขึ้นครั้งแรกในรั้วจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากการแข่งขันกีฬาภายในเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ อาจารย์หลวงวาจิววิทยวัฒน์ ได้แนะนำให้นิสิตแพทย์แต่งเชียวและนำเพลงเชียร์ Hail, Hail, The Gang's All Here มาสอนให้ร้องในวันแข่งขัน โดยท่านเป็นผู้นำเชียร์เอง ปัจจุบัน เพลง Hail, Hail, The Gang's All Here ถือเป็นเพลงสำคัญประจำคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
- ๑๖ ศาสตราจารย์นายแพทย์ แดง กาญจนรัตน์ แพทย์ประกาศนียบัตรรุ่นสุดท้าย ปี พ.ศ. ๒๔๖๙ เป็นแพทย์ประจำบ้านแผนกตา หู คอ จมูก ท่านแรกของศิริราช และเป็นหัวหน้าแผนกจักษุ โสิต นาลิก ลาริงซ์ ท่านแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๘
- ๑๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งเป็นพิธีข้ามฟากของนิสิตแพทย์ศิริราช รุ่น ๗๘ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จยังโรงพยาบาลศิริราชเพื่อเข้าร่วมพิธีในครั้งนั้นด้วย ยังความปลาบปลื้มแก่นิสิตแพทย์ศิริราช รุ่น ๗๘ ตลอดจนแพทย์ศิริราชทุกรุ่นเป็นอย่างยิ่ง